

**Бойовий статут сухопутних
військ Збройних сил України.
Частина 3 (взвод, відділення,
екіпаж танка). ЦУЛ**

У Бойовому статуті Сухопутних військ, частина III (взвод, відділення, екіпаж танка) викладено основні положення підготовки та ведення загальновійськового бою (виконання інших завдань) взводом (відділенням, екіпажем танка) у взаємодії з підрозділами родів військ і спеціальних військ Сухопутних військ.

Положення, які містяться у Бойовому статуті, слід застосовувати творчо відповідно до обстановки, що склалася, не допускаючи шаблонних дій. Положення є основою для розробки тактичних прийомів і способів дій у кожному конкретному випадку.

**БОЙОВИЙ СТАТУТ
СУХОПУТНИХ
ВІЙСЬК ЗБРОЙНИХ
СИЛ УКРАЇНИ
ЧАСТИНА ІІІ
(ВЗВОД, ВІДДІЛЕННЯ,
ЕКІПАЖ ТАНКА)**

Видавництво
«Центр учбової літератури»
Київ – 2022

УДК 355/359(477)(060.13)
Б 77

**Бойовий статут сухопутних військ Збройних сил України. Частина III.
Б 77 (Взвод, відділення, екіпаж танка).** — Київ: Изд. «Центр учбової літератури»,
2022. — 470 с.

ISBN 978-611-01-2498-0

У Бойовому статуті Сухопутних військ, частина III (взвод, відділення, екіпаж танка) викладено основні положення підготовки та ведення загальновійськового бою (виконання інших завдань) взводом (відділенням, екіпажем танка) у взаємодії з підрозділами родів військ і спеціальних військ Сухопутних військ.

Положення, які містяться у Бойовому статуті, слід застосовувати творчо відповідно до обстановки, що склалася, не допускаючи шаблонних дій. Положення є основою для розробки тактичних прийомів і способів дій у кожному конкретному випадку.

УДК 355/359(477)(060.13)

ISBN 978-611-01-2498-0

© Видавництво «Центр учбової літератури», 2022.

Зміст

Розділ 1. ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИЙ БІЙ	
1.1. Основи загальновійськового бою підрозділів.....	6
1.2. Підготовка загальновійськового бою	16
1.3. Обов'язки особового складу.....	23
Розділ 2. РОЗТАШУВАННЯ НА МІСЦІ	
2.1. Розташування взводу (відділення, екіпажу танка) на місці.....	34
2.2. Сторожова охорона	36
Механізований (танковий) взвод у сторожовій охороні	37
Механізоване відділення (танк, бойова група) на сторожовому посту.....	40
Розділ 3. МАРШ І ПОХІДНА ОХОРОНА	
3.1. Механізований (танковий) взвод (механізоване відділення, екіпаж танка) на марші.....	42
3.2. Механізований (танковий) взвод (механізоване відділення, екіпаж танка) у похідній охороні	49
Розділ 4. ОБОРОННИЙ БІЙ	
4.1. Загальні положення.....	55
4.2. Оборонний бій механізованого (танкового) взводу.....	63
4.3. Оборонний бій механізованого відділення.....	74
4.4. Оборонний бій екіпажу танка.....	82
4.5. Механізований (танковий) взвод у бойовій охороні	86
4.6. Дії бронегрупи	89
4.7. Вогнева засідка	92
4.8. Особливості ведення оборонного бою при виході із бою та відході.....	97
4.9. Особливості ведення оборонного бою в оточенні	102
4.10. Ведення оборонного бою в особливих умовах	108
<i>Оборона в місті (населеному пункті)</i>	108
<i>Оборона вночі</i>	113
<i>Оборона взимку</i>	117
<i>Оборона в лісі</i>	119
<i>Оборона в горах</i>	120
<i>Оборона вночі</i>	113
Розділ 5. НАСТУПАЛЬНИЙ БІЙ	
5.1. Загальні положення.....	123
5.2. Наступальний бій механізованого (танкового) взводу.....	132
5.3. Наступальний бій механізованого відділення	149
5.4. Наступальний бій екіпажу танка	158
5.5. Особливості підготовки та ведення наступального бою з форсуванням водної перешкоди.....	163
5.6. Особливості підготовки та ведення наступального бою при виході з оточення...	169
5.7. Ведення наступального бою в особливих умовах.....	176

Розділ 6. ДІЇ У РОЗВІДЦІ

6.1. Загальні положення	194
6.2. Взвод у розвідувальному дозорі	195
6.3. Взвод у бойовому розвідувальному дозорі	198
6.4. Дії дозорного відділення (екіпажу танка, пішого дозору) у розвідці	204
6.5. Ведення розвідки розвідувальною засідкою, нальотом, пошуком	206

Розділ 7. ДІЇ У ДЕСАНТІ

7.1. Загальні положення	216
7.2. Взвод у тактичному повітряному десанті	217
7.3. Взвод у морському десанті	229

Розділ 8. ДІЇ ПІД ЧАС УЧАСТІ В МІЖНАРОДНИХ МИРОТВОРЧИХ ОПЕРАЦІЯХ

8.1. Загальні положення	232
8.2. Підготовки до дій у ММО	236
8.3. Дії взводу при виконанні миротворчих завдань	250

Розділ 9. ДІЇ ПІД ЧАС УЧАСТІ У СТАБІЛІЗАЦІЙНИХ, СПЕЦИФІЧНИХ ДІЯХ ВІЙСЬК ТА У СПЕЦІАЛЬНІЙ ОПЕРАЦІЇ

9.1. Загальні положення	268
9.2. Особливості підготовки до дій у стабілізаційних, специфічних діях військ та у спеціальній операції	277
9.3. Виконання завдань під час стабілізаційних, специфічних дій військ та у спеціальній операції	282
9.4. Особливості тилового і технічного забезпечення під час участі у стабілізаційних і специфічних діях військ та у спеціальній операції	311

Розділ 10. ВСЕБІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БОЮ

10.1. Бойове забезпечення	313
10.2. Морально-психологічне забезпечення	325
10.3. Матеріально-технічне забезпечення	328

Розділ 11. МІЖНАРОДНЕ ГУМАНІТАРНЕ ПРАВО ПРО ВЕДЕННЯ ВІЙНИ. ОБМЕЖЕННЯ ЗАГАЛЬНОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ВЕДЕННЯ БОЙОВИХ ДІЙ

10.4. Медичне забезпечення	340
11.1. Загальні положення	343
11.2. Обмеження загального характеру щодо ведення бойових дій	346
11.3. Особливості роботи командира підрозділу з урахуванням норм МГП і прав людини у збройних конфліктах	353

ДОДАТКИ	369
Перелік умовних скорочень	361

**БОЙОВИЙ СТАТУТ
СУХОПУТНИХ
ВІЙСЬК**

Частина III

Взвод, відділення, екіпаж танка

Розділ 1. ЗАГАЛЬНОВІЙСЬКОВИЙ БІЙ

1.1. Основи загальновійськового бою підрозділів

1. Основи загальновійськового бою — це система визначень, понять і категорій теорії і практики підготовки та ведення бою військовими частинами та підрозділами родів військ Сухопутних військ.

Тактичні дії — це організовані дії військових частин і підрозділів під час виконання поставлених завдань.

Основними формами тактичних дій є бій, удар і маневр.

Бій — основна форма тактичних дій підрозділів, узгоджені за метою, місцем і часом удари, вогонь і маневр військових частин, підрозділів (кораблів, літаків) для відбиття ударів противника, його знищення (розгрому) та виконання інших завдань в обмеженому районі впродовж короткого часу.

Бій може бути загальновійськовим, вогневим, повітряним, протиповітряним, морським.

Основними видами загальновійськового бою є оборонний і наступальний бій.

Удар — складовий елемент бойових дій, бою, що полягає в одночасному ураженні противника потужною дією на нього зброєю або військами. Залежно від сил і засобів, що застосовуються, удари можуть бути: удари військами (силами) та вогневі (ракетні, ракетно-артилерійські, авіаційні). За масштабом удари військами (силами) можуть бути оперативними або тактичними, а вогневі (за кількістю залучених засобів) — зосереджені, групові, поодинокі, у тому числі високоточні.

Вогонь — ураження противника стрільбою (пуском) з різних видів зброї (озброєння) для знищення, подавлення, виснаження і руйнування. Вогонь розрізняють за:

тактичними завданнями, які вирішуюються, — на знищення, подавлення, виснаження, руйнування, задимлення (засліплювання), освітлення тощо;

видами зброї — зі стрілецької зброї, гранатометів, танків (танкових гармат і кулеметів), бойових машин піхоти (бронетранспортерів) (далі — БМП (БТР), артилерії, мінометів, протитанкових ракетних комплексів (далі — ПТРК), зенітних ракетних, зенітних ракетно-артилерійських, зенітних артилерійських комплексів (бойових машин, установок) тощо;

способами ведення — прямою, напівпрямою наводкою, із закритих вогневих позицій;

напруженістю — короточасний (поодинокими пострілами, короткими або довгими чергами), безперервний, кинджальний, швидкий, методичний, залповий тощо;

напрямок стрільби — фронтальний, фланговий, перехресний;

способами стрільби — з місця, із зупинки (з короткої зупинки), з ходу, з борта, з розсіюванням по фронту, з розсіюванням у глибину, по площі та ін.;

видами вогню — по окремій цілі, зосереджений, загороджувальний, багатшаровий, багатоярусний тощо.

Маневр — організоване пересування військових частин і підрозділів у ході бою з метою зайняття вигідного положення стосовно противника і створення необхідних сил і засобів на новому напрямку (рубезі, в новому районі), відведення військових частин та підрозділів з-під ударів противника, а також перенесення вогню для найбільш ефективного ураження противника.

Маневр проводиться за рішенням командира військової частини (підрозділу) в інтересах виконання завдань у бою.

Видами маневру є: охоплення, обхід, відхід, маневр ударами і вогнем.

Охоплення — маневр, який здійснюється підрозділами в ході бою для атаки противника у фланг.

Обхід — більш глибокий маневр, який здійснюється підрозділами для атаки противника з тилу.

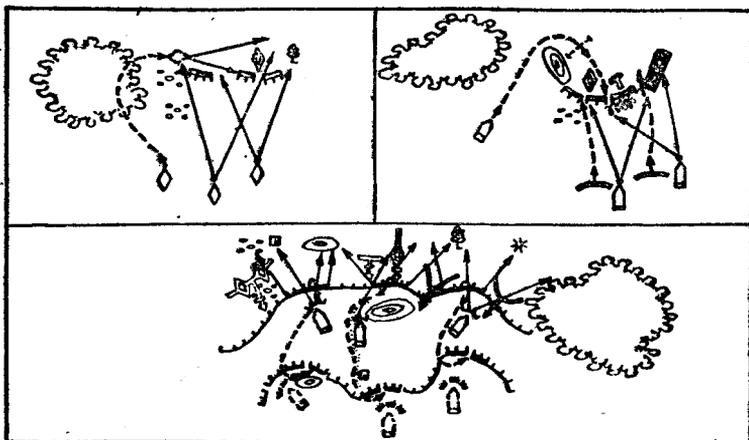
Охоплення здійснюється в щільній тактичній і вогневій взаємодії, обхід — у тактичній взаємодії з підрозділами, які наступають з фронту, а іноді й з тактичним повітряним десантом (далі — ТакПД).

Відхід — маневр, який здійснюється підрозділами з метою виходу з-під ударів сил противника, що переважають, виграшу часу та зайняття більш вигідного рубежу (району). Відхід проводиться тільки з дозволу або за наказом старшого командира.

Маневр вогнем полягає в одночасному або послідовному зосередженні вогню по найважливіших об'єктах противника або в розподіленні (розосередженні) вогню для ураження декількох об'єктів, а також у перенацілюванні їх на нові об'єкти.

Охоплення

Обхід

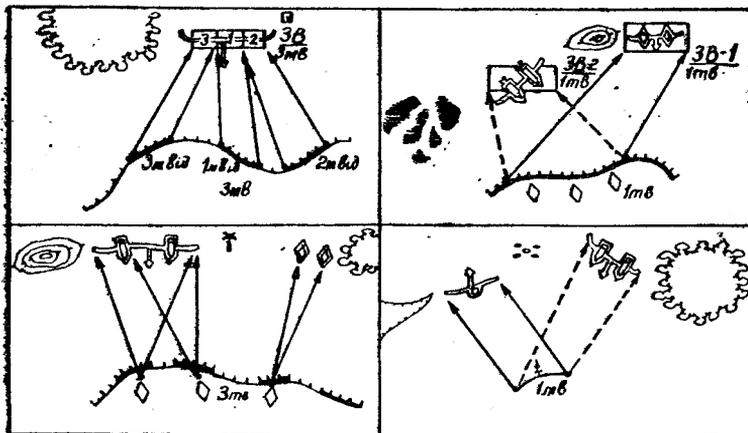

Відхід

Мал. 1. Маневр підрозділами в бою (варіант)

Зосередження вогню

Послідовне зосередження вогню

Розподіл вогню

Перенесення вогню на новий об'єкт

Мал. 2. Маневр вогнем (варіант)

Стабілізаційні дії — особлива форма застосування військ (сил) для стабілізації обстановки у кризовому районі та недопущення ескалації (відновлення) воєнного конфлікту.

Специфічні дії — форма застосування військ (сил) під час участі в антитерористичних операціях (далі — АТО) і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (далі — НС) техногенного та природного характеру

2. **Загальновійськовий бій** — основна форма тактичних дій військ, сукупність узгоджених і взаємозв'язаних за метою, завданнями, місцем і часом ударів, вогню і маневру військових частин і підрозділів родів військ, видів ЗС України, інших військових формувань та правоохоронних органів (далі — ІВФ та ПрО) для відбиття ударів противника, його знищення (розгрому) та виконання інших завдань в обмеженому районі протягом короткого часу.

Загальновійськовий бій ведеться об'єднаними зусиллями військових частин і підрозділів різних родів військ Сухопутних військ у взаємодії з іншими видами ЗС України, ІВФ та ПрО.

Характерними рисами сучасного загальновійськового бою є: рішучість, висока напруженість, швидкоплинність і динамічність бойових дій, їх наземно-повітряний характер, одночасний потужний вогневий вплив на всю глибину побудови військ, застосування різноманітних способів ведення бою, швидкий перехід від одних видів дій до інших, складна радіоелектронна обстановка, широке застосування різноманітних сил і засобів видів ЗС, ІВФ та ПрО.

Загальновійськовий бій вимагає від підрозділів, які беруть у ньому участь, безперервного ведення розвідки, вмілого застосування озброєння, військової техніки, засобів захисту та маскування, високої мобільності та організованості, повної напруги всіх моральних і фізичних сил, непохитної волі до перемоги.

Це досягається: високою бойовою виучкою; свідомим виконанням особовим складом військового обов'язку, стійкістю, хоробрістю, відвагою та готовністю особового складу за будь-яких умов здобути повну перемогу над ворогом; знанням командирами (начальниками) своїх підлеглих, особистим спілкуванням з ними, увагою до їх особистих потреб з урахуванням труднощів життя у бойовій обстановці, високою вимогливістю до них; вихованням у підлеглих відданості українському народові.

3. Способи ведення загальновійськового бою — це обраний порядок застосування сил і засобів підрозділу з метою вирішення поставлених завдань. На вибір способу ведення бою впливають умови обстановки, зброя і техніка, яка залучається до виконання бойового завдання.

Основним способом ведення бою із застосуванням звичайної зброї є послідовний чи одночасний розгром противника. При цьому важливе

значення мають: надійне вогневе ураження противника з одночасним вогневим впливом на його резерви і важливі об'єкти вглибині; своєчасне зосередження сил і засобів для утримання важливих рубежів (районів, позицій) і нарощування зусиль для розвитку успіху на головному напрямку; постійна готовність військ до дій в умовах застосування противником зброї масового ураження (далі — ЗМУ).

Звичайна зброя включає усі вогневі й ударні засоби, які застосовують артилерійські, авіаційні, стрілецькі боєприпаси, ракети, ракето-торпеди, торпеди і глибинні бомби у звичайному спорядженні, боєприпаси об'ємного вибуху, термобаричні, запалювальні боєприпаси і суміші.

Найбільш ефективним видом звичайної зброї є високоточна зброя, до якої належать розвідувально-ударні (розвідувально-вогневі) комплекси, а також інші комплекси (системи) озброєння, де застосовують керовані, самонавідні ракети та боєприпаси, здатні уражати цілі з імовірністю більшою ніж 0,5.

Запалювальні боєприпаси і суміші застосовуються для ураження живої сили і вогневих засобів противника, що розміщуються відкрито або у фортифікаційних спорудах, а також його озброєння, техніки та інших об'єктів.

4. Основними принципами загальновійськового бою є: постійна бойова готовність військових частин і підрозділів; відповідність бойових завдань підрозділів їх бойовим можливостям; рішучість, активність і безперервність ведення бою; організація і підтримання безперервної взаємодії; раптовість дій і застосування військової хитрості (введення противника в оману); рішуче зосередження зусиль на головному напрямку та у вирішальний момент; маневр підрозділами, ударами та вогнем; усебічне забезпечення бою; повна напруга моральних і фізичних сил, використання морально-психологічного фактору в інтересах виконання бойового завдання; тверде і безперервне управління підрозділами; своєчасне відновлення боєздатності підрозділів; надійний захист військ.

Постійна бойова готовність військових частин полягає у їх здатності в будь-який час організовано в установлені терміни вступити в бій та успішно виконати поставлені завдання.

Найважливішими елементами бойової готовності підрозділів є: знання майбутніх завдань і своєчасне, ще за мирного часу, проведення заходів щодо підготовки до їх виконання; чітке несення бойового чергування; високий бойовий вишкіл; підтримання озброєння і військової техніки (далі — ОВТ) у готовності до негайного застосування, збереження запасів матеріальних засобів у необхідних розмірах; постійна готовність до відбиття раптового нападу противника, організоване приведення підрозділів у вищі ступені бойової готовності; високий морально-психологічний стан, дисципліна і пильність особового складу.

Відповідність бойових завдань підрозділів їх бойовим можливостям полягає в детальній оцінці оперативно-тактичної обстановки та їх реальних бойових можливостей з метою визначення найбільш раціональних способів виконання поставлених завдань. Для цього необхідно правильно визначати обсяг бойових завдань відповідно до бойових можливостей підрозділів.

Цей принцип вимагає від командирів визначення і постановки бойових завдань підрозділам відповідно до їх вогневих і маневрених можливостей і не допускає покладання на них завдань, які неможливо виконати. Це досягається вибором найбільш раціонального варіанта побудови бойового порядку; визначенням способів виконання бойових завдань з урахуванням можливих варіантів дій противника; підсиленням і підтримкою підрозділів, що виконують головне завдання; недопущенням шаблону під час визначення просторово-часових показників бою.

Рішучість, активність і безперервність ведення бою полягає в постійному прагненні до повного розгрому противника, завданні йому могутніх ударів, нав'язуванні своєї волі, зриві його намірів і створенні йому невідповідних умов, у зухвалих, сміливих і енергійних діях, проведених наполегливо, завзято, вдень і вночі за будь-якої погоди.

Рішення командира розгромити противника повинне бути твердим і без коливань доводиться до кінця. Найсуворішого осуду заслуговує той, хто, боячись відповідальності, виявив бездіяльність і не використав усіх сил, засобів і можливостей для досягнення успіху в бою.

Організація і підтримання безперервної взаємодії є однією з основних умов успіху в бою, яка досягається узгодженими діями підрозділів усіх родів військ, підрозділів забезпечення і тилу між собою, а також вогневим ураженням противника за завданнями, напрямками, рубежами, часом і способами ведення бою в інтересах найбільш успішного виконання бойових завдань загальновійськовими підрозділами.

Раптовість дій і застосування військової хитрості (введення противника в оману) дозволяють захопити противника зненацька, викликати паніку та паралізувати його наступальний порив і волю до опору, дезорганізувати управління військами та створити сприятливі умови для перемоги навіть над противником, який переважає за силою.

Для досягнення раптовості дій необхідно: зберігати в таємниці замисел бою та підготовку до нього; завдавати удару там, де противник його не очікує, або діяти так, щоб він розкрив удар надто пізно для організації ефективної протидії; випереджати противника в діях; стрімко і швидко виконувати поставлені завдання; застосовувати невідомі противнику засоби і способи ведення бою; широко використовувати нічні умови для ведення бойових дій; уміло вживати заходів

щодо маскування і протидії розвідці противника; суворо виконувати вимоги щодо прихованого управління підрозділами, безпеки зв'язку та режиму секретності.

Військова хитрість полягає в уведенні противника в оману щодо дійсного стану і дій військ. Способи введення противника в оману залежать від обстановки, що склалася, поставленого бойового завдання, ступеня готовності підрозділів до рішучих і нешаблонних дій в умовах суворого маскування, а також стану погоди, пори року і часу доби. Оманні дії повинні бути простими за замислом і виконанням, організовуватися приховано, проводитися переконливо і вчасно.

Маневр підрозділами, ударами та вогнем дозволяє захоплювати й утримувати ініціативу, зривати замисли противника й успішно вести бій в обстановці, що постійно змінюється.

Маневр підрозділами (охоплення, обхід, відхід) здійснюється стрімким їх просуванням у глибину бойового порядку противника, у тому числі й десантуванням (повітрям), а також відведенням підрозділів на нові позиції та рубежі (в райони), розташовані в глибині своїх військ. Маневр повинен бути простий за замислом, проводитися швидко, приховано і раптово для противника. Для його здійснення використовуються результати вогневого ураження противника (далі — ВУП), відкриті фланги, проміжки, складки місцевості, приховані підступи, аерозолі (дими), а в обороні, крім того, траншеї і ходи сполучення.

Усебічне забезпечення бою полягає в підготовці та здійсненні заходів, спрямованих на підтримання підрозділів у високій бойовій готовності, збереження їх боєздатності та створення їм сприятливих умов для виконання поставлених завдань.

Усебічне забезпечення бою поділяється на бойове, морально-психологічне, матеріально-технічне та медичне. Воно організується на підставі рішення командира і здійснюється безперервно під час підготовки та в ході бою штабом батальйону, заступниками командира батальйону і командирами підрозділів.

Повна напруга моральних і фізичних сил, використання морально-психологічного фактору в інтересах виконання бойового завдання є найважливішими умовами досягнення успіху в бою. Для цього необхідно: глибоко знати і формувати морально-психологічну обстановку в підрозділі через постійне спілкування з підлеглими; розуміти потреби підлеглих, поєднувати високу вимогливість з турботою про забезпечення всім необхідним для життя і бою; підтримувати високий рівень військової дисципліни та здатність протистояти ідеологічному і психологічному впливу противника; постійно вдосконалювати морально-психологічне забезпечення (далі — МПЗ) і бойову виучку; систематично вивчати морально-психологічний стан

противника, здійснювати цілеспрямований психологічний вплив на його війська, активно протидіяти його психологічним диверсіям і пропаганді.

Тверде і безперервне управління підрозділом дозволяє найбільш ефективно і повно використовувати його бойові можливості. Це досягається постійним знанням обстановки, своєчасним прийняттям командиром рішення та наполегливим втіленням його в життя; особистою відповідальністю командира за свої рішення, правильне використання підпорядкованого підрозділу та виконання поставлених завдань; чіткою організацією і забезпеченням живучості пункту управління (далі — ПУ), наявністю стійкого зв'язку з підрозділами.

Захист військ спрямований на ослаблення впливу засобів ураження (звичайних, ядерних, хімічних, біологічних, запалювальних, високоточних й інших видів зброї), небезпечних факторів техногенного, радіоелектронного, інформаційного, психологічного, екологічного й іншого характеру, з метою збереження боєздатності підрозділів і створення умов для виконання поставлених завдань.

Основними завданнями захисту військ у бою є: недопущення раптовості завдання противником масованих ударів і впливу небезпечних факторів; зниження ефективності ударів противника засобами ураження, ослаблення впливу небезпечних факторів; виявлення і ліквідація наслідків ударів противника і впливу небезпечних факторів; зниження і ліквідація наслідків негативного інформаційно-психологічного впливу противника; своєчасне відновлення боєздатності підрозділів.

Своєчасне відновлення боєздатності підрозділів включає: відновлення порушеного управління; виявлення втрат і уточнення завдань підрозділам, що зберегли боєздатність; висування підрозділів, які втратили боєздатність, у безпечні райони; поповнення підрозділів особовим складом, озброєнням, військовою технікою та іншими матеріальними засобами; відновлення морально-психологічного стану особового складу. Щонайперше відновлюється боєздатність підрозділів, які продовжують виконувати бойові завдання.

5. Механізований, танковий і гранатометний взводи є складовими елементами загальновійськового підрозділу механізованих, танкових військ Сухопутних військ Збройних Сил України. Вони призначаються для виконання завдань самостійно або у взаємодії з підрозділами родів військ.

Механізований (танковий) взвод призначений для виконання завдань: в оборонному бою — стійке утримання зайнятих районів місцевості, рубежів і позицій, відбиття наступу противника і завдання ураження його підрозділам, що наступають, знищення противника, який вклинився; у наступальному бою — захоплення важливих ділянок місцевості,

знищення противника, який обороняється, рубежів і об'єктів, форсування водних перешкод і переслідування противника, який відходить.

Механізований (танковий, гранатометний) взвод (відділення, танк, обслуга) під час виконання завдання діє, як правило, у складі роти (взводу). Механізований (танковий) взвод може діяти в розвідці, штурмовій групі, засідці, бойовій охороні, під час пересування — у похідній охороні, а під час розташування на місці — у сторожовій охороні. Механізований взвод, крім цього, може діяти у складі тактичного повітряного (морського) десанту.

У розвідці, бойовій, похідній і сторожовій охороні механізований (танковий) взвод (механізований — у штурмовій групі) може діяти самостійно.

Для більшої самостійності під час виконання завдань механізовані і танкові підрозділи можуть підсилюватися (підтримуватися) підрозділами інших родів військ.

Додані підрозділи підпорядковуються командирі взводу і виконують поставлені перед ним завдання.

Механізованому взводу можуть додаватися гранатометний, протитанковий, а іноді інженерно-саперний підрозділи, хіміки-розвідники і танк, а танковому взводу, крім того, — механізований підрозділ.

Підтримуючі підрозділи залишаються в підпорядкуванні старшого командира (начальника) і виконують поставлені ним завдання, а також завдання, поставлені командиром підрозділу, що підтримується, у межах виділеного ресурсу (наряду) сил.

6. Гранатометний взвод (відділення, обслуга) призначений для ураження живої сили і вогневих засобів противника, розташованих відкрито і за укриттями. Стрільба з гранатометів ведеться прямою наводкою з відкритої вогневої позиції, звідки видно ціль або ділянка місцевості, на якій очікується поява противника. Окремі вогневі завдання можуть виконуватися стрільбою із закритої або з напівзакритої вогневої позиції, як правило, навісною траєкторією.

7. Мінометний (протитанковий) взвод є потужним засобом вогневого ураження противника. Мінометний взвод призначений для ураження вогневих засобів, живої сили, радіоелектронних засобів, руйнування фортифікаційних споруд противника перед фронтом дій своїх військ і виконання інших завдань (освітлення, задимлення тощо).

Протитанковий взвод (відділення, обслуга) призначений для ураження танків і інших броньованих машин, а також для знищення живої сили і вогневих засобів противника, які розміщені в укриттях і спорудах.

8. Підрозділи протиповітряної оборони призначені для своєчасного виявлення засобів повітряного нападу та оповіщення про них підрозділів,

що прикриваються; прикриття від ударів з повітря загальновійськових підрозділів шляхом знищення літаків, вертольотів, крилатих ракет, безпілотних літальних апаратів та інших засобів ураження в повітрі; боротьби з повітряними десантами та аеромобільними військами противника в польоті. Зенітні ракетні взводи можуть застосовуватися для прикриття підрозділів, які діють на напрямку зосередження основних зусиль артилерії, ПУ та тилу підрозділів.

9. Інженерно-саперний (інженерний) взвод, відділення призначено для ведення інженерної розвідки противника і місцевості, улаштування та утримання мінно-вибухових загороджень, пророблення проходів у загородженнях противника і фортифікаційного обладнання.

10. Під час виконання поставлених бойових завдань механізований взвод (відділення), вирішує завдання вогнем зі зброї БМП (БТР), автоматів, кулеметів, снайперських гвинтівок, гранатометів і застосовують ручні гранати, у рукопашному бою — удари багнетом, прикладом і саперною лопаткою, а танковий взвод (екіпаж танка) — вогнем з гармати, зенітного та спареного кулеметів, а під час дій поза танками — з автоматів і застосовують ручні гранати.

Вогнем із БМП і танків знищуються танки, інші броньовані машини, вогневі засоби і жива сила противника, руйнуються його фортифікаційні споруди, а також уражаються літаки і вертольоти, що низько летять, та інші повітряні цілі.

Автомати і кулемети застосовуються для знищення живої сили і вогневих засобів противника. Крім цього, вони можуть застосовуватися для ураження повітряних цілей на малих висотах.

Снайперська гвинтівка застосовується для знищення важливих одиноких цілей (офіцерів, спостерігачів, снайперів, обслуги вогневих засобів) противника.

Протитанкові ракетні комплекси, протитанкові гранатомети і реактивні протитанкові гранати застосовуються для знищення танків і інших броньованих машин, а інші гранатомети і ручні гранати — для ураження живої сили і вогневих засобів противника, розташованих поза укриттями, у відкритих окопах, траншеях і за укриттями (у лощинах, ярах і на зворотних схилах висот).

11. Під час виконання тактичних завдань механізований, гранатометний і протитанковий взводи залежно від обстановки діють у похідному, передбойовому і бойовому порядках, танковий взвод — у похідному і бойовому порядках.

Похідний порядок взводу і відділення — колона. Він застосовується на марші, під час переслідування, проведення маневру і повинен забезпечувати високу швидкість руху, швидке розгортання в передбойовий і

бойовий порядки, найменшу уразливість від ударів усіма видами зброї противника, підтримання стійкого управління.

Передбойовий порядок — шиккування взводу для пересування в колонах відділень, у пішому порядку, які рознесені по фронту та в глибину. Він повинен забезпечувати швидке розгортання у бойовий порядок, високі темпи пересування з подоланням загороджень, районів руйнувань, пожеж, затоплень, зон забруднення, найменшу уразливість від ударів усіма видами зброї противника, підтримання стійкого управління.

Бойовий порядок — шиккування підрозділів для виконання бойових завдань в ході ведення бою. Він повинен відповідати поставленому завданню, замислу майбутнього бою і забезпечувати: повне використання бойових можливостей підрозділів; своєчасне зосередження зусиль на обраному напрямку (у районі); надійне ураження противника на всю глибину його бойового порядку; швидке використання результатів вогневого ураження противника і вигідних умов місцевості; нарощування зусиль у ході бою і можливість здійснення маневру, найменшу уразливість підрозділів від ударів будь-яких видів зброї; підтримання безперервної взаємодії і зручність управління підрозділами.

Механізований взвод (відділення) може діяти в пішому порядку (взимку — на лижах), на БМП (БТР, автомобілях) і десантом на танках.

Залежно від завдання, яке виконується, характеру місцевості та інших умов обстановки в бойовий порядок механізованого взводу можуть входити група управління і вогневої підтримки, маневрена група, групи розгородження (підриву) і захоплення.

Група управління і вогневої підтримки створюється для управління відділеннями (маневреною групою), вогнем під час бою та їх підтримки, як правило, у складі: обслуга кулемета, снайпер, зв'язківець і спостерігач. Крім того, до її складу включаються додані вогневі засоби. Управління групою здійснює командир взводу.

Маневрена група взводу створюється для знищення (захоплення) противника у взаємодії з вогневою групою шляхом зближення з ним і зайняттям вигідного положення, використовуючи при цьому складки місцевості (місцеві предмети).

Механізоване відділення може розподілятися на бойові тактичні групи, які створюються у складі 2 — 3 і більше військовослужбовців.

Розподіл відділення на бойові тактичні групи дозволяє створити більш гнучкий та розосереджений бойовий порядок, підвищити ефективність вогневого ураження противника і живучість підрозділу, забезпечує взаємну підтримку і прикриття вогнем на полі бою під час здійснення маневру.

Склад бойових тактичних груп залежить від організаційно-штатної структури відділення і наявності вогневих засобів, додатково можуть входити обслуга АГС-17 чи СПГ-9.

Відділення складає, як правило, три бойові тактичні групи, дві з яких — вогневі, а одна — маневрена.

1.2. Підготовка загальновійськового бою

12. Управління підрозділами і вогнем полягає в цілеспрямованій діяльності командира взводу (відділення, танка) щодо підтримання постійної бойової готовності взводу (відділення, танка), своєчасній підготовці його до воєнних дій і безперервному керівництві ним під час виконання поставлених завдань.

13. Підготовка дій взводу (відділення, екіпажу танка) — це сукупність заходів, що включає організацію бойових дій, підготовку взводу (особового складу, ОВТ) до виконання завдання, здійснення контролю готовності взводу до виконання поставленого завдання та інші заходи.

14. Робота командира щодо організації дій починається з одержанням завдання і здійснюється, як правило, на місцевості, а якщо це неможливо — у вихідному районі на карті (схемі, макеті місцевості). У цьому випадку бойові завдання відділенням (екіпажам танків) і доданим засобам командир взводу уточнює на місцевості в період зайняття ними позицій (висування їх до рубежу переходу в атаку).

Командир взводу, одержавши бойове завдання, організує заходи, які включають: з'ясування завдання і надання першочергових вказівок щодо найшвидшої підготовки взводу до його виконання, оцінює обстановку, приймає рішення та оформлює його на карті, проводить рекогносцировку, ставить завдання підлеглим підрозділам (особовому складу, вогневим засобам), організовує взаємодію та управління, бойове забезпечення, виконання заходів морально-психологічного, тилового і технічного забезпечення. Після цього організовує та особисто керує підготовкою особового складу, ОВТ до дій, здійснює контроль (практична робота в підрозділах) і в установленний час доповідає командирі роти.

З'ясування завдання полягає у вивченні завдання, поставленого старшим командиром (начальником), з якого командир взводу повинен зрозуміти завдання роти і взводу, об'єкти (цілі) на напрямку дій взводу, які уражаються засобами старшого начальника, завдання сусідів, порядок взаємодії з ними, час готовності до виконання завдання.

Оцінюючи обстановку, командир взводу повинен вивчити: склад, положення та можливий характер дій противника, місця розташування його вогневих засобів; стан, забезпеченість і можливості взводу та дода-

них підрозділів; склад, положення, характер дій сусідів і умови взаємодії з ними; характер місцевості, її захисні та маскувальні властивості, вигідні підступи, загородження та перешкоди, умови спостереження і ведення вогню. Крім того, командир взводу враховує стан погоди, пори року, час доби та їхній вплив на підготовку і ведення бою.

У рішенні командир взводу визначає способи виконання одержаного завдання (якого противника, де, коли і якими засобами завдати ураження, які при цьому заходи вживаються для введення його в обману), побудову бойового (передбойового, похідного) порядку, завдання відділенням (танкам), доданим підрозділам та вогневим засобам і організацію управління.

Під час проведення рекогносцировки командир взводу на місцевості вказує орієнтири, положення противника і найбільш можливий характер його дій, уточняє завдання відділенням (танкам) та інші питання, пов'язані з використанням місцевості в бою (місця позицій відділень, вогневих позицій БМП, БТР, танків, протитанкових та інших вогневих засобів, загороджень і проходів у них, маршрут висування взводу і місця спішування механізованих відділень).

Завдання підлеглим підрозділам (особовому складу, вогневим засобам) ставляться бойовим наказом або бойовим розпорядженням, які віддаються усно або за допомогою засобів зв'язку.

Основними методами доведення завдань є усна постановка завдань, постановка завдань передачею установленими сигналами і формалізованими командами по технічних засобах зв'язку.

У бойовому наказі командир взводу вказує:

у першому пункті — орієнтири і відомості про противника (склад, положення і характер дій противника, місця розміщення вогневих засобів);

у другому пункті — завдання роти, взводу, об'єкти і цілі на напрямках дії взводу, які уражаються засобами старших командирів, а також завдання сусідів;

у третьому пункті (після слова “наказую”) — завдання відділенням (танкам) доданим підрозділам і вогневим засобам, а командир механізованого взводу, крім цього, безпосередньо підлеглому особовому складу (заступнику командира взводу, розрахунку кулемета, снайперу, санітару-інструктору) і групам, що створюються (управління і вогневої підтримки, розгородження (підриву) і захвату);

у четвертому пункті — сигнали оповіщення, управління, взаємодії, порядок дій за ними та час готовності до виконання завдання;

у п'ятому пункті — своє місце і заступника.

У бойовому розпорядженні командир взводу вказує: короткі відомості про противника і бойові завдання підлеглим підрозділам (танкам,

вогневим засобам, безпосередньо підлеглому особовому складу, створеним групам), а в разі потреби — й інші відомості.

Бойовий наказ (розпорядження) повинен викладатися коротко і зрозуміло.

Під час організації взаємодії та управління командир взводу зобов'язаний погодити зусилля штатних і доданих вогневих засобів для успішного виконання поставленого завдання, досягти правильного і єдиного розуміння всіма командирами відділень (танків) бойового завдання і способів його виконання, а також вказати сигнали оповіщення, управління, взаємодії, порядок дій за ними, уточнити (довести) радіодані і порядок користування радіо і сигнальними засобами зв'язку.

Під час організації забезпечення бойових дій командир взводу вказує, які заходи з видів забезпечення і до якого часу виконати.

Заходи морально-психологічного забезпечення у взводі організуються на підставі вказівок командира роти (його заступника з виховної роботи). Під час організації морально-психологічного забезпечення командир взводу вказує, які заходи й у які терміни провести, ставить завдання активу, що призначається.

Під час організації технічного і тилового забезпечення командир взводу вказує порядок, терміни отримання боєприпасів, заправлення пально-мастильними матеріалами, проведення технічного обслуговування і поточного ремонту бойових машин і озброєння, забезпечення особового складу продуктами, водою та іншими матеріальними засобами, а також стежить за станом екіпіровки солдатів і сержантів та використанням її за призначенням.

15. Підготовка взводу (відділення, екіпажу танка) до майбутніх дій полягає в підготовці особового складу, ОВТ і майна.

Підготовка особового складу включає: розміщення на посадах особового складу, що прибув на доукомплектування; організацію харчування та відпочинку особового складу, проведення заходів морально-психологічного забезпечення. У разі потреби та наявності часу можливе проведення бойового злагодження і заняття з бойової підготовки згідно з характером майбутніх дій.

Підготовка ОВТ включає: доукомплектування озброєнням, військовою технікою, майном штатних і доданих підрозділів; поповнення боекомплекту, дозаправлення техніки пально-мастильними матеріалами та охолоджувальною рідиною, приведення озброєння до нормального бою, перевірку засобів зв'язку.

16. Практична робота в підлеглих підрозділах проводиться з метою їх своєчасної і повної підготовки до виконання завдання. Командир взводу (відділення, танка) і його заступник перевіряє точне і своєчасне ви-

конання вимог бойового наказу і розпорядження, знання особовим складом поставлених завдань, сигналів оповіщення, управління, взаємодії і порядку дій за ними, контролює своєчасність та якість виконання заходів з підготовки озброєння і техніки до дій, доповідає у встановлений час командирі роти (взводу) про готовність. Недоліки, виявлені під час роботи, усуваються на місці.

17. Управління діями і вогнем взводу (відділення, танка) під час виконання поставлених завдань полягає в спостереженні за результатами дій підлеглих (доданих) підрозділів, сусідів і вогню, включаючи і засоби старшого начальника, прийнятті рішень за обстановкою, яка складається, у постановці (уточненні) завдань підрозділам, вогневим засобам і доведення порядку взаємодії до підлеглих.

18. Командир відділення (танка), отримавши бойове завдання, повинен: усвідомити його (зрозуміти завдання взводу, відділення (танка) і завдання сусідів), порядок і терміни його виконання; оцінити обстановку (з'ясувати де противник і характер його дій, а також місце розташування його вогневих засобів; вивчити місцевість, її захисні і маскуючі властивості, вигідні підступи, загородження і перешкоди; умови спостереження і ведення вогню); провести бойовий розрахунок і визначити завдання особовому складу, віддати бойовий наказ.

У бойовому наказі командир відділення (танка) вказує:

у першому пункті — орієнтири і відомості про противника;

у другому пункті — завдання взводу, відділення (екіпажу танка) і сусідів, об'єкти та цілі на напрямку дій взводу, які уражаються засобами старшого начальника;

у третьому пункті — після слова “наказую” ставляться завдання особовому складу (командири гранатометного і протитанкового відділень, крім того, вказують завдання обслузі);

у четвертому пункті — час готовності до виконання завдання;

у п'ятому пункті — своє місце і заступника.

Крім того, у бойовому наказі командир відділення (танка) доводить сигнали оповіщення, управління, взаємодії і порядок дій за ними.

Під час дій механізованого відділення у складі бойових тактичних груп командир відділення, визначаючи порядок виконання поставленого завдання, у третьому пункті бойового наказу встановлює: склад бойових груп, їх завдання (якого противника, де, коли, у взаємодії з ким і як знищити й у якому напрямку діяти) і порядок взаємодії під час знищення противника і взаємної підтримки вогнем, способи і сигнали управління.

19. Після віддання бойового наказу командир відділення (танка) організує підготовку відділення (танка) до виконання завдання: поповнення ракет, боєприпасів, технічне обслуговування БМП (БТР, танка), виконан-

Книги, які можуть вас зацікавити

Бойовий статут сухопутних військ Збройних сил України. Частина 2 (батальйон, рота). ЦУЛ

Статути збройних сил України

Довідник офіцера Сухопутних військ Збройних Сил України

Службові розслідування: у Збройних Силах України, у Національній гвардії України, у Державній прикордонній службі України

Тимчасовий бойовий статут Механізованих військ сухопутних військ Збройних Сил України. Частина 1 (бригада). ЦУЛ

Тактика легкої піхоти для дій малих груп

[Перейти на сайт →](#)